

Aktuelna pitanja ribarske privrede

Naša grana zahtijeva kao svaka važna privredna grana mnogo stalne pažnje i sistematskog rada na njezinu razvitku. U Zakonu o Petogodišnjem planu rečeno je u čl. 12. »Poljoprivreda i šumarstvo« u poglavlju »Ribarstvo«, točka 22: »razvijati slatkovodno ribarstvo, povećati ukupnu proizvodnju i ulov ribe na 50.000 tona. Znatno povećati proizvodnju na postojećim umjetnim ribnjacima, i proširiti njihove površine na zemljištima nepodesnim za ostale grane poljoprivredne proizvodnje. Povećati proizvodnju mrijestilišta i osigurati dovoljnu količinu mlađa za nasadivanje voda«.

I ako je morsko ribarstvo mnogo veće po opsegu i kapacitetu, to ipak slatkovodno ribarstvo predstavlja granu od vrlo velike važnosti. Program od 50.000 tona godišnje vrlo velik je cilj i traži mnogo smišljena rada, da se stvarno ispuni. Tko prati svagdašnji rad naše ribarske privrede, taj znade, koliko je napora, sposobnosti, stručna znanja, iskustva i administrativne spretnosti potrebno za postavljanje i uspješno izvršenje plana. Radi se po planovima koji nisu plod irealne mašte, nego rezultat stalnog praćenja stvarnoga stanja, stvarnog razvitka, stvarnih mogućnosti i stvarnih potreba. Takvi su planovi i njihovo realno i praktično provođenje vrlo kompleksne stvari. Mnogi i mnogi elementi moraju se složiti i uskladiti, mnogi i mnogi preduslovi materijalne i organizatorne naravi moraju se ispuniti, da bi se izvršili sami planovi. Može se dogoditi, da se u nekom detalju pojave poteškoće, i važan dio cijelokupnog plana stavljen je u pitanje.

Četiri godine ribarske privrede poslije oslobođenja stoje u znaku velikih promjena, počevši od velikog razaraćakog kaosa na početku do brzog pristupanja obnovi kao daljnje etape i razmjerno brzog ulaženja u novo doba mirnodobske izgradnje. Danas je ta izgradnja već u jeku. Mogu se još dogoditi manje ili veće pogreške, pojaviti manji ili veći nedostaci, ali napredak je očit i uočljiv, a preduslovi za uspješno svladavanje poteškoća i odstranjivanje nedostataka se bez sumnje bitno pojačavaju.

Obnovljena ribarska privreda razvija se u glavnom po slijedećim linijama: 1. daljnja izgradnja ribnjaka i ribnjačarskih kompleksa, 2. osnivanje ribolovnih poduzeća, 3. razvoj i obnova ribolova u otvorenim vodama, 4. razvitak ribarskog zadrugarstva, 5. razvitak društvenih oblika na polju ribarstva. U svim ovim pravcima ima dosta elemenata napretka. Niti najskeptičniji kritičar ne bi mogao reći, da su pozitivni momenti u cjelokupnosti toga razvitka samo iznimka te da su negativne pojave više nego iznimke, koje se sve manje pokazuju te zauzimaju sve manji dio cjelokupnog razvitka. Cilj je jasan, cjelina planova je jasna i metode se stalno popravljaju, usavršavaju i čine djelotvornijim.

Razvitak naše ribarske privrede u zadnje doba dobiva sve više na publicitetu, ona sve više zanima javnost, nailazi na sve veće razumijevanje. Naša dnevna štampa se sve više bavi sa pitanjima našega ribarstva. Uz dobre i ozbiljno dokumentirane članke bilo je, naročito u provincijskoj štampi, i manje stručnih, više površnih prikaza, ali stanje se u tom pogledu vidno poboljšava, a možda nije prevelik optimizam, kad se kaže, da se već mogu razabrati konture jednoga doba, kada će ribarstvo za-

uzimati stalno i važno mjesto u našoj štampi i njenim privrednim rubrikama.

Potencijal, dakle proizvodna sposobnost našeg slatkovodnog ribarstva, i to onaj dio potencijala, koji je već ostvaren, oživotvoren, i onaj dio koji je još latentan te prema tome treba tek da se privede iskorišćivanju, taj je potencijal vrlo znatan. Taj je potencijal dosada iskorišten samo u skromnu postotku. Da iz toga skromnog postotka postane znatan postotak, u tom je veliki zadatak naše slatkovodne privrede.

Ovaj je zadatak konstruktivne naravi. Poduzeća s jedne strane, koja su još u punom jeku izgradnje te još daleko od stadija završene i savršene izgradnje, vrše vrlo važan rad po tome zadatku u stručnom i administrativnom pogledu. Ali uz njihov rad i suradnja Narodne vlasti postaje važna, dakle suradnja javne, u glavnom državne uprave. Naša nova Narodna vlast, naša nova javna uprava hoće i treba da bude živ i plodan organizam, pun volje, sposobnosti i prilagodljivosti i pun svijesti o unutarnoj povezanosti sa privrednim životom i privrednim potrebama naroda. Ta su načela: izbjegavanje birokratske krutosti i nemarnosti, o ovima se načelima radi, kad se stalno, iz naroda, a i sa najodgovornije službene strane, uvijek naglašuje borba protiv birokratizma. Ta su pitanja vrlo važna i aktuelna također u ribarskoj privredi. Mislimo tu na jedan konkretan problem, a to je divlji ribolov, haranje ribokradica, upotreba nedozvoljenih sredstava, od otrova sve do dinamita, lovljenje nerazvijene ribe, uništavanje mlađa i slično. Sve se jače pazi na takve postupke, takvi se delikti javljaju vlastima, a ima sve više primjera efikasna proganjanja krivaca. Može se računati s time, da će se ta akcija dalje pojačati, tako da bi se u ne predaleko doba moglo stvoriti jedno stanje općenito-djelotvornog suzbijanja takvih prekršaja i loših običaja.

Dosad je bilo riječi samo o ekonomskoj strani aktuelnih problema. No ne smijemo nikada zaboraviti, da u novoj stvarnosti sva privredna pitanja treba da se promatraju i rješavaju i sa socijalne strane. Radnik kao nosilac novoga poretka, a i privrede u tom novom poretku faktor je, o kojemu treba stalno voditi računa kao o osnovnom činiocu novog poretka. I u ribarskoj privredni tok i uspjeh rada ovisi u odlučnoj mjeri o zalaganju radnika i o tome da radni uslovi i uopće životni uslovi radnika zajamče maksimalni efekat rada, tj. u stvarnim konkretnim okolnostima najbolji mogući uspjeh. Ovo se jamstvo stvara na taj način, što se radniku daju što veće mogućnosti u pogledu dobrog zdravlja, dobre hrane, dobre odjeće i obuće, dobrog stanovanja, da mu se omogući potrebni odmor i da se vodi potrebna brigada također oko njegova kulturnog života. Stvar je upravo poduzeća, da u zajednici sa sindikatom vrši taj zadatak i da na taj način stvara radniku sve preduslove punog proizvodnog uspjeha. Na taj se način ekonomski rad proširuje u socijalno-ekonomski rad. Tek tada se može postići uspjeh koji će u današnjoj stvarnosti odgovarati svim zahtjevima ekonomskog napretka.

Kad smo gore govorili o glavnim linijama općeg daljega razvitka, htjeli bi naglasiti još i ovu okolnost praksa u radu po tim linijama treba da bude skladna i treba da se ide za stalnim i što boljim usklađivanjem

řada po svim tim linijama, da bude što manje, a na kraju nikakvih nesuglasica, te da se konačno postigne jedno stanje međusobnog nadopunjavanja svih tih raznih grupa i sektora ribarstva. To će biti moguće kada budu svi ti

sektori radili svijesni i prožeti mišlju da rade na jednoj te istoj zajedničkoj stvari, za dobro svoje uže stručne zajednice, za dobro cjelokupne naše narodne privrede i za dobro naše velike narodne državne zajednice.

Koordinacija Glavnog Saveza, kotarskih poslovnih saveza i ribolovnih poduzeća jeste neophodno potrebna

U zadnje vrijeme nastao je niz neprilika i nesuglasica na ribarskim područjima uslijed toga što ne postoji gotovo nikakva koordinacija između predstavnika Glavnog Zadružnog saveza, Kotarskih poslovnih saveza i ribolovnih poduzeća. Takvu koordinaciju traže opći interesi ribarstva na otvorenim vodama radi što uspješnijeg oživljavanja preobražaja ribarstva u socijalistički sektor.

Državna preduzeća zadužena planskom proizvodnjom i otkupom ribe koja je danas sastavni dio osiguranog snabdjevanja primorana su često puta ulaziti i u organizaciona pitanja ribarskih zadruga, ogranki, kolektiva i t. d. i to sve iz razloga da bi uspjeli izvršiti planski zadatak, koji je njima postavljen i kao organizaciono pitanje ribarskih zadruga spada isključivo u nadležnost Glavnog zadružnog saveza odnosno Kotarskih poslovnih saveza.

Moramo nažalost konstatirati, da ove ustanove do danas nisu vršile ovaj važan zadatak, pa su uslijed toga državna poduzeća bila primorana samoinicijativno vršiti taj zadatak i to tako kako su najbolje znala. Možda čak u nekim slučajevima i pogriješno, no svakako sa najboljom namjerom i u duhu današnjice.

U glavnom uspjelo je na terenu kod ribarskih zadruga baš, nastojanjem poduzeća uspostaviti red, zadruga u glavnom izvršavaju svoj zadatak u redu naročito u kotarevima koji su blizu poduzećima, jer se mogu lakše kontrolirati, ali to nije dovoljno iz razloga što je to tek polovično rješenje. Organizaciono zadruga nisu učvršćene, a taj zadatak imaju da vrše Kotarski poslovni savezi ili nadzorni organi svih područnih im zadruga, pa tako i ribarskih.

Konkretno, državno poduzeće koje se prostire od ušća Mure do Iloka na Dunavu, nije u mogućnosti da pored ogromnih zadataka koji pred njime stoje na tako zamašnom terenu, stvori još i administrativno organizacione forme ribarskih organizacija, a nije zato niti kompetentno.

Ribarski zadruga i ogranci, potpuno napušteni, jer se o njima dosada nije vodilo računa, obraćaju se svaki dan ribolovnim poduzećima po raznim pitanjima čisto organizacionog karaktera, tako da poduzeća u mnogim pitanjima sa najboljom voljom nisu u stanju dati instrukcije, jer i sami nisu upoznati sa mnogim stvarima, koje znadu jedino kotarski poslovni savezi kao viši organ ribarskih organizacija, a ovi vrlo malo vode računa o ribarstvu izgovarajući se često puta da i uz to imaju ogromna posla, pa da se ne mogu posvetiti i tom pitanju. Smatramo, da to nije pravilno, jer jedino kotarski poslovni savezi mogu znati na području svoga kotara kako ribarstvo tamo stoji i koji bi oblik organizacije bio najbo-

lji na tom području, obzirom na mjesne prilike. Oni su upravo dužni, da uvedu u tim organizacijama administraciju i daju upute kako treba da ribari rade da se brinu oko toga, da se uključe bilo kao ogranci u seljačke radne zadruge ili u poljoprivredne zadruge, ujedno da odstrane iz takovih organizacija sve negativne elemente (kulački znastrojene), a koji u glavnom štetno djeluju na razvitak socijalističkog ribarenja, jer su im interesi ugroženi i svako eksploataisanje onemogućeno. Oni treba da daju pravac ribarskim zadrugama u duhu današnjice. No, dešava se da predstavnik državnog poduzeća dolazi u koji poslovni savez, te upravo moli za koordinaciju pozivajući predstavnike poslovnog saveza na teren, da pripomognu kod organizacije ili reorganizacije pojedine ribarske zadruge, što je zapravo i njihova dužnost, ali se nažalost dešava i to, da predstavnik poduzeća nailazi na takvo nerazumijevanje kod pojedinih poslovnih saveza da ga izgrde i formalno bacaju napolje (konkretni slučaj druga Risa u poslovnom savezu Vukovar). Takav postupak prema predstavniku državnog poduzeća, gdje se i samo poduzeće pogrdivalo raznim izrazima, nije samo štetan nego zaslužuje svaku osudu, to više što su baš ti predstavnici državnih poduzeća dosad samoinicijativno uspjeli i svojim nesebičnim zalaganjem stvorili vrlo velik broj socijalističkih ribarskih ogranki i kolektiva, koji danas rade i izvršavaju svoje zadatke potpuno u skladu i duhu današnjice, a da pri tom poslu ni Glavni zadružni savez niti kotarski poslovni savezi nijesu niti prstom makli kao da se ta stvar njih uopće ne tiče, i ako je to baš bila njihova dužnost da organiziraju, i njeguju ribarske zadruge u razvitku, ogranke i t. d. i da uklope sve te organizacije u čisto socijalistički sektor, sa zadacima našeg Petogodišnjeg plana.

Jedini izuzetak čini u tom pogledu Kotarski poslovni savez u Osijeku, koji je zaista taj važan zadatak shvatio pravilno te između toga Saveza i državnog ribolovnog poduzeća postoji najtješnja koordinacija i baš zahvaljujući tome rad područnih ribarskih zadruga u osječkom kotaru razvija se najpovoljnije i stoji danas na prvom mjestu u osječkoj oblasti, u kojoj prednjači odlično organizovana ribarska proizvađačka zadruga Erdut. Po tom primjeru treba da svi Kotarski savezi surađuju sa državnim poduzećima, kako bismo zajedničkim silama bili u mogućnosti izvršiti taj važni zadatak u našoj socijalističkoj privredi. Danas je jasno, kojim pravcem treba da ide naše ribarstvo i kakav organizacioni oblik ima da poprими; prema zaključku Kongresa Zadružnih saveza ima se naše ribarstvo potpuno preobraziti i to tako da se u mjestima, gdje postoje uslovi za to, organiziraju ribarske proizvođačke zadruge višeg tipa, a gdje za to nema